

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

3 Vtrum episcopi iure humano, hoc est pontificio residere teneantur, an
non.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

Residentibus ad omnium se accommodaret affectus, ut omnes Christi o lucifaceret. Et in posteriori ad eisdem Cor. Quis infirmatur, & ergo non infirmor? quis scandalizatur, & ego non vror? Jam vero nunc teporis hic charitatis gradus adeo aboluit ab usu, ut nulli bizi zaneorum seminator peiora scandala, qui am inter episcopos & capitularia sua col legia seminauerit. Id quod episcoporum multi causantes sibi prætexunt, ut suam absentiam excusent, cum tamen cauitendum illis summo opere primum esset canonicos paternis visceribus lucrari, quod si perficere nequirent, non ideo illis esset de dicendi decendum. Nam propter paucorum culpam non esset grex totus deferendus, imò adeo vigilanter curandus, & colendus, ut clericorum proceres pudore conuicti deuinctas eis manus offerrent.

Ad argumeta posita in capite quæstionis. Et per hæc ad argumenta in capite quæstionis proposita responsum nobis censetur. Prioris enim solutio est, tum quod episcopalis dignitas non vsque adeo est supra naturalis, quin sit rationi naturali germana: tum etiam quod etsi sit supranaturalis, illa tamen supposita, tunc ratio naturalis modum quo administranda est, plurimum elucida. Posterioris autem responsio articulo patebit, ubi constabit ius etiam ipsum naturale ac diuinum nonnunquam causas offerre, ob quas liceat episcopis suas dioceses exire. Ad tertium denique respondetur, præcepta affirmatiua propterea non obligare pro semper, quod obligant pro loco & tempore, & cum reliquis circumstantiis, quam obre nec episcopus obligatur semper predicare aut ordinare, &c. Atiam quia multa eius munia sunt, quæ non habent determinatum tempus, sed creberrimè & præter spem eorum necessitas offeruntur tenetur in sua semper esse diocesi, nisi in casibus quibus ius ipsum diuinum & naturale ei absentiam indulget.

ARTICVLVS III.

Primum episcopi iure humano, hoc est pontificio, residere teneantur.

Quamuis post diuinum ius & naturale non ita multum nosse de humano primū referat, conduxit tamen ad omnimodam argum. obtinendam videtur. Arguitur nihilominus

de more ab vtraque parte. Aut. n. residentibus obligatio iure diuino ligat, aut secus, si iure diuino, superfluebat ius Ecclesiasticum, quam humanum vinculum vrgentius esse non potest diuino, si minus videtur ecclesia rigidius iusto id præcepisse. Nam cures sit tam grauis, ut præfules arbitrantur, non debuit ecclesia diuinum ius onerosius reddere. Secundo arguitur. Si residentia, iuris diuini est, tunc præceptiones de illa pontificiæ esse non possunt nisi eiusdem iuris declarationes, atq; adeo dici non potest, ut sit de iure humano. In contrarium est totus titulus de cler. non resi. nempe c. Quia & c. relatum. & reliqui, ubi qui absentes a suis sunt parochialibus ecclesijs, anathemate atque alijs poenis plectuntur.

Quorandem nullum suffugium reliquum fiat, sed palam pastoribus sit extra villam controuersiam ad residendum esse per strictos adhibetur in hoc 3. art. postrema conclusio. Residentia episcoporum ac petinde sacerdotum animarum curam gerentium iure humano, puta ecclesiastico sancita est, & sub pena peccati mortalis constituta. Hæc autem conclusio non perinde intelligenda est, ut quod singulis annis sit confessio, & quadagesimalis abstinentia, singulorumque festorum multarumque ceremoniarum obseruatiua. Ista. n. licet ab Apostolorum seculo censeantur instituta, haud tamen ab ipso Christo immediatè sed ab ecclesia per potestatem illi ab ipso collatam condendi leges. Præceptum autem Ecclesiasticum residentie est explicatio diuinæ institutionis. Distinguit. n. Pau. 1. ad Cor. qui ite hæc dicit, ubi ait: Ihs qui matrimonio iuncti sunt, precipio, non ego sed Dominus, Nam ceteris ego dico, non dominus. Est ergo differentia, quod quæ sunt de iure humano, etiam si per potestatem diuinam traditam sint constituta nulla tamen vi pollerent obligandi nisi ab ecclesia essent præcepta. Quæ autem sunt de iure diuino, etiam si ecclesia de illis nihil decreuisset, obligassent. Huius ergo secundi generis est obligatio, qua præfules ac pastores residere coguntur siquidem vi dicebamus, lex diuina est. Dicitur autem de iure humano propterea quod Ecclesiasticis sanctionibus ius idem diuinum explicatur. Imò vsque adeo eisdem sanctionibus iubetur, ut et qui proterua obstinatione ius diuinum agnoscere nol. et sint, cogantur nihilominus ius pontificium fateantur.

Arg. 2

Conclusio rursus. Explantur conclusio.

De hoc. n. nemo Doctorū aut Theologiae aut canonici iuris hactenus inquam: sed solum pastores quorum id nosse contigerit que potissimum refert, factū ip. o. diffinitur. Nam vsq. adeo, non quidem iust sed fecerit a suis ecclesijs peregrinantur ac si omni essent iure liberi. Cum tamen hoc circa vllam controuersiam confessissimum esse debet, quod etiam si solo iure pontificio residere teneantur (quod ius proculdubio planum ac firmum est) nequeant absq. dispensatione, eademq. ob legitimā causam petita & obtemperata notabilem moram exitu suas dioeceses protrahere. Conclusio ergo

Prima probō a prima cōclusio

plurimis iuris testimonijs iroboratur. Primo. n. vi dicebamus, extra, de cler. non resi. c. quia nonnulli Concilij lateran. sancitū est, vt ecclesiasticum ministerium neuiquam committatur nisi persona quae residere in loco & curam ecclesiae per seipsum valeat exercere. Quamobrem arctissime illic inhibetur, vt nemo duas parochias quibus per se residere non possit, retinere valeat, neq. fructus earum percipere & in ca. 3. z. eiusdem Concilij eadem prohibitio reperitur, nempe vt qui parochiam ecclesiam habuerit, non per vicarium, sed per seipsum illi detur, nisi forsitan praebendae vel dignitatis parochialis ecclesiae sit annexa. De qua quidem exceptione statim e. proximo. redidit sermo. Idemque subinde Alexand. III. cap. relatum eo in. confirmat. Idemque Coelestin. cap. ex parte. & Innocen. cap. qualiter. & alij duobus subsequentibus. Et in Concilio Antiocheno. cap. 21. strictissime inhibetur episcopus a sua dioecesi exire. Et in Concilio Sardicensi. canon. 14. prohibetur, ne episcopus in aliena prouincia vltra tres dominicas commoretur. Idemque habetur in Concilio Agathi quod refertur 7. q. 1. canon. si quis. & canon. 6. Ex duobus sequentibus eiusdem Concilij Sardiceni. prohibentur accessus episcoporum ad principum curias sane quae sine inuidia hominum & reprehensione esse non possunt. A deoque illud prohibitum est, vt si quae iustae emerint causae, videlicet pro pauperibus, aut viduis, aut pupillis iuendis, tunc diaconum mutant, vt ipsi in suo grege permaneat.

Alexan. Tertius Coelesti.

Cōcilij Aga. hē. Cōcilij Sardicē.

Sexta Synod. Roma. num.

Idemque habetur in texta synodo. ca. 18. & 30. Atque in Concilio Romano sub Syluestro & Constantino. cano. 17. arctissime idem accessus ad curiam interdictur, quia curia, inquit, a curere dicitur, quoniam in molatio est simulacrorum. Et Concilio Calcedonen. cap. 17. quod 92. diffinitur. Si quis episcopus per manus impositionem episcopatum acceperit, & praesente populo constitutus ministerium subire neglexerit, neque acquirerit ad ecclesiam sibi commissam redire, hunc oportet communionem priuari donec suceperit coactus officium. Haec autem poena ingentis criminis iudicium est. Et 2. q. 1. c. Clericus residentiae genera prohibetur, ne quis in duabus ecclesijs connumeretur. Idque diuino testimonio confirmatur, quia nemo scilicet potest duobus dominis seruire. Et in 3. synodo. c. 19. prohibetur, ne quis archiepiscopus aut metropolitanus relinquat propriam Ecclesiam, vt sub occasione quaevis visitationis ad alias accedat. Et in Concilio Cartha. 5. quod refertur 7. q. canon. placuit haberi, vt nulli sit facultas relicta, relicta principali cathedra in aliquam ecclesiam in dioecesi constitutam se conferre, vel in re propria diutius quam oportet constitutum curam & frequentationem propriae cathedrae negligere. Et eadem ca. & q. ca. Sciscitaris, ait Nicolaus Papa, perinde iuri naturali aduertari episcopum in perfectione ecclesiam deserere, ac nauis nauiculis fluctibus nauim destituere. Et 10. quaest. 1. cap. decreuimus, iubentur episcopi annuatim dioecolim visitare. Quae verò 82. diffinit. canon. episcopis iubentur saltem die Dominica esse in ecclesia. Plura denique sunt iura, quam vt possunt referri. Et quo rem tandem concludamus eadem deum veritas nouissimo decreto sancita est in Concilio Tridentino, sessio. 6. quo definitum est, nullos episcopos quouis gradu & dignitate fulgentes vt Cardinales etiam comprehendere, excusari a personali residentia episcopali in suis ecclesijs, nisi legitima habeant impedimenta, nempe quae iure ipso naturali probentur. De quibus statim artic. proximo in super canonico appenditur & imperatorium. Primo in Authentico, quomodo oportet episcopo. & cetera. colla. prima. §. & hanc verb. & illud. vbi sic legitur, & illud etiam definimus, vt nemo Deo amabilem episcoporum foris a sua ecclesia plus quam per totum annum desesse audeat, nisi hoc per imperialem fiat iussionem. Idque latius caue. in Auth. de sanctis episcopis

Soto
de iure
Legibus
DIE
13

scopis colla. 9. Sinterdicimus vbi arctissime prohibentur suas proprias relinquere ecclesias nisi de consensu patriarcharum aut metropolitani. Similis enim sanctio habetur in Concilio Antiocheno, can. 11. Permittitur tamen vt possint per annum manere in curia Casarea. Sed de hoc statim articulo proximo. Quod si post concilia sanctos etiam patres de hac re audire non piger, vide Damasum in epistola citata de exigedis chore episcopis, & Aug. inf. lib. de past. & Greg. Nazian. in oratione de statu episcopali, & Chrysof. in libro de pastoralibus. Sed laussum Hiero. in 2. episcopi. ad Oceanum, super illud Pauli ad Tit. Oportet episcopum sine crimine esse. Vbi multa ad propositum disserit, concludens quod non sat est episcopis innocentibus esse, nisi & laicis sint canes. absentes autem latrare non possunt. Vnde Ber. serm. 77. super Cantica, Qui dimittit, inquit, oves in pascua absque custode, pastor est, non ouium, sed luporum ibidemque complura preclare aduersus pastorem negligentiam dilerte congerit, qui re vera successores, inquit, Apostolorum esse cupiunt, sed imitatores non item, quia neque sunt tam vigilantes ad curam, quam alacriter currentes ad cathedram. Et li. citato de pastor. Aug. c. 16. docet, quod episcopi non laborantes in prædicatione verbi non debent percipere fructus ex ouibus, nam Paul. Si euangelizauero, inquit, mercedem habeo, nempe tam apud Deum quam apud homines. Quasi dicat, Si non euangelizauero, non sum mercede dignus, Et Orig. super Iosue, homil. 7. cessantes esse cum ouibus reprehendit exemplo pastoris Christi, qui relictis 99. ouibus in caelo, quæsitum venit illam quæ perierat. Sed pergo esse molestus, cum omnia persequi quæ de hoc argumẽto apud patres scripta sunt, sit prorsum impossibile, & sic frustarim pauca decerpere, parum vult. Concludimus ergo cum Bernar. de persecutione sustinenda, cap. 3. super illud, Mercenarius vidit lupum venientem, & fugit, Vtinam hodie quicumque pastores non sunt, mercenarios gregi velent se exhibere, non lupos, vtinam ipsi nõ læderent. Vtinam non fugerent nomine persequente, vtinam non exponerent gregem donec venientem lupum viderent. Taccant ergo, qui aiunt quæstionem istã

nouam esse. Fuit enim vt ex locis citatis apparet, antiquissima, ac potissimum ex Athana. epistolis quas arric. prox. appendere pergitimus. Antiqua inquam, non quod in dubio apud probos versaretur sed quod qui contra faciebant obiurgabatur. Ad argumentum ergo prius a parte negatiuis propositum respondetur quod quamuis ius diuinum sit quo eiusmodi residentia indicitur, non tamen fuit superuacaneum, immo ex re plurimum in communi ecclesiasticis constitutionibus explicari, vt nemo sibi eius ignorãtiam prætexere possit, præterquam quod etiam si diuinum ius non extaret in sacris literis, natura ipsa pastoralis officij ecclesiam admonebat vt ipsum strictissime præciperet. Neque vero huiusmodi præceptio iam est rigida, quam vel avaritia & ambitio, vel latus & solordia episcopis mentiuntur. Nam præterquam quod fructuum temporalium pinguedo digna est illo labore, Christi charitas, qui illis suos greges concedidit, debet in primis rem illis dulcorare. Ecquid enim cuique suauius quam in domo propria sponsum cum spõsa patremque cum filijs commorari? Ad posteros vero argumẽtum iam responsum est, quomodo hoc dicatur ius humanum. Haud enim intelligendum est per exclusionem, ac si non sit diuinum aut naturale, sed quod sit horum explicatio.

Ad primũ arg.

Ad postremũ argum.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum aliqua emergere possit causa, ob quã liceat episcopo, à grege sibi commissõ abesse.

S. Tho. 2. 2. quæst. 185. art. 5.

IN calce demum præsentis disputationis ad expositionem Diui Thomæ reuertendum nobis restat, nempe ad articulum quinto eiusdem quæst. 185. vbi disputatur vtrum aliqua possit causa intercedere propter quam liceat episcopo gregem sibi commissum deserere. Sumitur enim argumentum à parte negatiua, primum ex illo Ioan. 10. supra iam exposito. vbi ait Christus bonum pastorem animam suam dare pro ouibus suis, mercenarium autem viso veniente lupo gregem relinquere & fugere.

Primum argum.

